

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
УРНЯКСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Лесная, д. 44А, п. Урняк,
Арский муниципальный район, 422019

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ҮРНӘК
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Урман урамы, 44А йорты, Үрнәк авылы,
Арча муниципаль районы, 422019

Тел. (84366)51-4-93, факс (84366)51-4-93. E-mail: Urn.Ars@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

« 05 » март 2026 ел

№ 1

"Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлеге территориясендә 2026-2030 елларга эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү" инвестиция программасын эшләүгә техник биремне раслау турында

"Коммуналь комплекс оешмаларының тарифларын жайга салу нигезләре турында" 2004 елның 30 декабрдәгә 210-ФЗ номерлы Федераль закон, "Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү турында" 2011 елның 7 декабрдәгә 416-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, РФ Хөкүмәтенен "Су белән тәэмин итү һәм су түгү өлкәсендәгә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы оешмаларның инвестиция һәм житештерү программалары турында" 2013 елның 29 июлендәгә 641 номерлы карарына туры китереп:

1. "2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлеге территориясендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү" инвестиция программасын эшләүгә техник биремне расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үземдә калдырам.

Үрнәк авыл жирлеге
башкарма комитеты житәкчесе

В.Р.Габделхаков

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районының
Үрнәк авыл жирлегә
башкарма комитеты карары белән
расланды

«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә территориясендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү» инвестиция программасын эшләүгә техник бирем

НОРМАТИВ ХОКУКЫЙ ДОКУМЕНТЛАР:

- 1999 елның 30 мартындагы Федераль закон. “Халыкның санитар-эпидемиологик иминлегә турында” 52-ФЗ номерлы
- 2011 елның 7 декабрдәге Федераль закон. “Су белән тәмин итү һәм су түгү турында” 416-ФЗ номерлы;
- 2004 елның 28 июлендәге Татарстан Республикасы законы. “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында” 45-ТРЗ номерлы;
- “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр” (Россия Федерациясе Баш дөләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланган) СанПиН 2.1.3684-21
- “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, Санитария-эпидемиягә каршы санитар-эпидемиологик таләпләр (профилактика) чаралары” СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында” Россия Федерациясе Баш дөләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары
- “Су белән тәмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитария саклау зонасы. СанПиН 2.1.4.1110-02.” санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын гамәлгә кертү турында” РФ Баш дөләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары

Гомуми кагыйдэлэр.

Эчэ торган суның сыйфатын контрольдә тоту.

Су белән тээмин итү системасы тарафыннан бирелә торган эчәргә яраклы суның сыйфаты Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының “СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдэләрен һәм нормаларын раслау турында” 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланганнар “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы суга һәм эчәргә яраклы су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, оешмаларга һәм санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар үткәругә” СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килергә тиеш.

Эчэ торган суның химик составының региональ үзенчәлекләрен характерлый торган күрсәткечләр һәр су белән тээмин итү системасы өчен индивидуаль билгеләнә.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә башкарма комитеты һәм су белән тээмин итү системасын эксплуатацияләүче “Водоканал АМР” ЖЧЖ оешмасы эш программасы нигезендә су алу урыннарында, бүлү челтәренә кергәнче, шулай ук тышкы һәм эчке суүткәргеч челтәренә су алу нокталарында су сыйфатын даими контрольдә тоталар.

«Су алу урыннарында лаборатор тикшеренүләр өчен су пробаларын алу күләме һәм ешлыгы СанПиН 2.1.3684-21 1 таблицасын исәпкә алып билгеләнә.

Таблица 1

Күрсәткечләр төрләре	Бер ел дәвамында пробалар саны, кимендә:	
	жир асты чыганакалары өчен:	өске чыганакалар өчен:
Микробиологик	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Паразитологик	үткәремиде	12 (ай саен)
Органолептик	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Неорганик һәм органик матдәләр	1	4 (ел фасыллары буенча)
Радиологик	1	1

Билгеләнә торган күрсәткечләрнең төрләре һәм тикшерелә торган эчэ торган су пробаларының саны, аны бүлү челтәренә керткәнче, 2 нче таблицада күрсәтелгән таләпләренә исәпкә алып билгеләнә.

2 таблица

Күрсәткечләр төрләре	Бер ел дәвамында пробалар саны, кимендә:				
	жир асты чыганаclarы өчен:		өске чыганаclar өчен:		
	Әлеге су белән тәэмин итү системасыннан су белән тәэмин ителүче халык саны, мең кеше				
	20 кадәр	20-100	100 артык	до 100	100 артык
Микробиологик	50*(1)	150*(2)	365*(3)	365*(3)	365*(3)
Паразитологик	үткәрелми			12*(4)	12*(4)
Органолептик	50*(1)	150*(2)	365*(3)	365*(3)	365*(3)
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр	4*(4)	6*(5)	12*(6)	12*(6)	24*(7)
Неорганик һәм органик матдәләр	1	1	1	4*(4)	12*(6)
Су әзерләү технологиясенә бәйле күрсәткечләр	Калдык хлор, калдык озон - сәгатенә бер тапкырдан да сирәгрәк түгел, калган реагентлар - сменага бер тапкырдан да сирәгрәк түгел				
Радиологик	1	1	1	1	1

Искәрмә:

Су пробаларын алуның түбәндәге ешлыгы кабул ителә:

- * (1) - атна саен,
- * (2) - атнага өч тапкыр,
- * (3) - көн саен,
- * (4) - ел сезонна бер тапкыр,
- * (5) - ике айга бер тапкыр,
- * (6) - ай саен,
- * (7) - айга ике тапкыр.

Су белән тәэмин итү системасы объектларында һәм корылмаларында эчә торган суның сыйфатын һәм халыкны су белән тәэмин итү шартларын начарайтуга китерә торган авария хәлләре яки техник бозулар килеп чыкканда, шәхси эшмәкәр яки су белән тәэмин итү системасын эксплуатацияләүче юридик зат кичекмәстән аларны бетерү буенча чаралар күрергә һәм бу хакта дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәгенә хәбәр итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе һәм “Водоканал АМР” ЖЧЖ эчәргә яраклы су сыйфатына производство контролен гамәлгә ашыручы җаваплы зат шулай ук госсанэпиднадзор үзәгенә гигиена нормативларына туры килми торган су пробаларын лаборатор

тикшерүнең һәр нәтижәсе турында кичекмәстән хәбәр итәргә тиеш.

Алдан каралырга мөмкин булмаган табигый характердагы күренешләр белән яисә кичекмәстән бетерелергә мөмкин булмаган авария хәлләре белән бәйле очракларда эчә торган су сыйфатының гигиена нормативларыннан органолептик үзлекләргә йогынты ясый торган химик состав күрсәткечләре буенча гына вакытлыча тайпылышлар булырга мөмкин.

Гигиена нормативларыннан тайпылышлар түбәндәге шартларны бер үк вакытта үтәгәндә рөхсәт ителә:

халыкны эчәр су белән тәмин итүгә башка ысул белән ирешеп булмый;
гигиена нормативларыннан чикләнгән вакытка дүлэт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге белән килештерелгән максималь мөмкин булган тайпылышларны үтәү;

чигенүләрнең гамәлдә булу вакытын максималь чикләү;

тайпылышлар гамәлдә булган чорда халык сәламәтлегенә куркыныч булмау;

тайпылышлар кертү һәм аларның гамәлдә булу сроклары, сәламәтлек өчен куркыныч булмау турында, шулай ук эчә торган судан файдалану буенча тәкъдимнәр турында халык мөгълүматын тәмин итү.

Халыкка эчәр су бирү тыела яисә аны куллану түбәндәге очракларда туктатыла:

гигиена нормативларыннан вакытлыча тайпылышларның билгеләнгән сикте эчәргә яраклы суның сыйфаты начараюга китерә торган сәбәпләр бетерелмәде;

сыйфаты әлегә Санитария кагыйдәләре таләпләренә туры килә торган эчәр су житештерү һәм халыкка бирү су белән тәмин итү системасы тарафыннан тәмин ителми, шуңа бәйле рәвештә халык сәламәтлегенә өчен реаль куркыныч бар.

20 меңгә кадәр халыкны су белән тәмин итә торган жир асты чыганаclarыннан суүткәргечтә суны зарарсызландыру булмаса, микробиологик һәм органолептик күрсәткечләр буенча тикшеренүләр өчен пробалар алу айга кимендә бер тапкыр үткәрелә.

Язгы ташулар һәм гадәттән тыш хәлләр чорында, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештереп, эчәргә яраклы суның сыйфатын контрольдә тотуның көчәйтелгән режимы билгеләнергә тиеш.

Житештерү контроле

Бүлү суүткәргеч челтәрендә эчә торган су сыйфатына житештерү контроле микробиологик һәм органолептик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.3684-21 күрсәтелгән ешлык белән үткәрелә, бу хезмәт күрсәтелә торган халык санына бәйле..

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларыннан файдаланып абонентларга бирелә торган эчәр суның, кайнар суның сыйфатын житештерү контроле су пробаларын алуны, суның билгеләнгән таләпләргә туры килүенә лаборатор тикшеренүләр һәм

сынаулар үткөрүнө һәм су белән тээмин итү процессында санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар үтөлөшөн тикшереп торуны үз эченә ала.

Эчә торган суның, кайнар суның сыйфатына производство контроле тиешенчә салкын су белән яисә кайнар су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан гамәлгә ашырыла. Эчә торган суның, кайнар суның сыйфатына производство контролен гамәлгә ашыру тәртибе, әлеге Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, Россия Федерациясенәң халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тээмин итү өлкәсендәге законнары нигезендә Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Гарантияләүче оешмалар башка оешмалар тарафыннан файдаланыла торган үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларында эчә торган су сыйфатына производство контролен гамәлгә ашырырга хокуклы.

Эчә торган суның, кайнар суның сыйфатын житештерү контроле кысаларында лаборатор тикшеренүләр һәм сынаулар уздыру Россия Федерациясенәң аккредитацияләүнең милли системасында аккредитацияләү турындагы законнары нигезендә аккредитацияләнгән юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бүлү суүткәргеч челтәрендә эчә торган су сыйфатына житештерү контроле микробиологик һәм органолептик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.3684-21 8 нче таблицасында күрсәтелгән ешлык белән үткәрелә, бу хезмәт күрсәтелә торган халык санына бәйле.

Эчә торган суның гигиена таләпләре һәм сыйфат нормативлары

Эчә торган су эпидемия һәм радиация ягыннан куркынычсыз булырга, химик составы буенча зарарсыз булырга һәм уңайлы органолептик үзлекләргә ия булырга тиеш.

Эчә торган суның сыйфаты бүлү челтәренә кергәнчә, шулай ук тышкы һәм эчке суүткәргеч челтәренәң суны аеру нокталарында гигиена нормативларына туры килергә тиеш.

Эчә торган суның эпидемик яктан куркынычсызлыгы аның 3 нче таблицада күрсәтелгән микробиологик һәм паразитологик күрсәткечләр буенча нормативларга туры килүе белән билгеләнә.

3 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар
Термотолерант колиформлы бактерияләр	100 мл лы бактерияләр саны*(1)	Булмау
Гомуми колиформлы бактерияләр*(2)	100 мл лы бактерияләр саны*(1)	Булмау
Гомуми микроб саны*(2)	1 мл да колония хасил итүче бактерияләр саны	50 дән артык түгел
Колифаглар*(3)	Бляшка ясаучы берәмлекләр саны	Булмау
Сульфитредуцияләүче клостридияләрнең споралары*(4)	20 мл лы споралар саны	Булмау
Лямбля цисталары*(3)	50 л лы цисталар саны	Булмау

Күрсәткечләр:

*(1) Ачыклаганда 100 мл су пробасы буенча өч тапкыр тикшерү үткәрелә.

*(2) Тикшерелә торган пробалар саны елына кимендә 100 булса, тышкы һәм эчке суүткәргеч челтәренәң суны аеру нокталарыннан 12 ай дәвамында алына торган пробаларның 95% нормативны арттыру рәхсәт ителми..

*(3) Билгеләү бүлү челтәренә су керткәнче өске чыганақлардан су белән тәмин итү системаларында гына үткәрелә.

*(4) Билгеләү су эшкәртү технологиясенәң нәтижәлелеген бәяләгәндә үткәрелә.

Эчә торган су сыйфатының микробиологик күрсәткечләрен тикшергәндә һәр пробада термотолерант колиформ бактерияләренә, гомуми колиформ бактерияләренә, гомуми микроб санын һәм колифагларны билгеләү үткәрелә.

Эчә торган су пробасында термотолерант колиформ бактерияләр һәм (яисә) гомуми колиформ бактерияләр һәм (яисә) колифаглар табылганда, аларны экстрен тәртиптә кабат алынган су пробаларында ачыклау үткәрелә. Мондый очрақларда пычрануның сәбәпләрен ачыклау өчен бер үк вакытта хлоридларны, аммоний азотын, нитратларны һәм нитритларны билгеләү үткәрелә.

Кабат алынган су пробаларында 100 мл да 2 дән артык гомуми колиформлы бактерияләр һәм (яки) термотолерант колиформлы бактерияләр һәм (яки) колифаглар табылганда, эчәк төркемендәге патоген бактерияләренә һәм (яки) энтеровирусларны билгеләү өчен су пробаларын тикшерү үткәрелә.

Эчә торган суны эчәк группасының патоген бактерияләре һәм энтеровируслар булуга тикшерүләр шулай ук эпидемиологик күрсәткечләр буенча дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге карары буенча үткәрелә.

Патоген микроорганизмнар булуга суны тикшерүләр бары тик эшләренә башкару шартларының санитария кагыйдәләренә туры килүе турында санитар-эпидемиологик нәтижәсе һәм йогышлы авырулар

кузгатучыларны куллануга бэйле эшчәнлеккә лицензиясе булган лабораторияләрдә генә үткәрелә ала.

Эчә торган суның химик составы буенча зарарсызлыгы аның нормага туры килүе белән билгеләнә:

Россия Федерациясе территориясендәге табигый суларда аеруча еш очрый торган зарарлы химик матдэләрнең, шулай ук глобаль таралыш алган антропоген чыгышлы матдэләрнең гомумиләштерелгән күрсәткечләренә һәм составына (4 таблица);

4 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар (рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләр (ПДК), кимендә)	Зарарлылык күрсәткече*	Куркын ычлык классы
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр				
Водород күрсәткече	pH берәмлеге	6-9 чигендә		
Гомуми минеральләшү (коры калдык)	мг/л	1000(1500)**		
Гомуми катылык	мг-экв./л	7,0 (10) **		
Перманганатлы оксидлашучанлык	мг/л	5,0		
Нефть продуктлары, суммар	мг/л	0,1		
Өске-актив матдэләр (ПАВ), анионоактив	мг/л	0,5		
Фенол индексы	мг/л	0,25		
Неорганик матдэләр				
Алюминий (Al(3+))	мг/л	0,5	с.-т.	2
Барий (Ba (2+))	"-	0,1	"-	2
Бериллий (Be(2+))	"-	0,0002	"-	1
Бор (В, суммар)	"-	0,5	"-	2
Тимер (Fe, суммар)	"-	0,3(1,0)**	орг. 3	3
Кадмий (Cd, суммар)	"-	0,001	с.-т.	2
Марганец (Mn, суммар)	"-	0,1(0,5)**	орг.	3
Бакыр (Cu, суммар)	"-	1,0	"-	3
Молибден (Mo, суммар)	"-	0,25	с.-т.	2
Мышьяк (As, суммар)	"-	0,05	с.-т.	2
Никель (Ni, суммар)	мг/л	0,1	с.-т.	3
Нитратлар (по NO(3-))	"-	45	с.-т.	3
Күкерт (Hg, суммар)	"-	0,0005	с.-т.	1
Кургаш (Pb, суммар)	"-	0,03	"-	2
Селен (Se, суммар)	"-	0,01	"-	2
Стронций (Sr(2+))	"-	7,0	"-	2
Сульфатлар (SO4(2-))	"-	500	орг.	4
Фторидлар (F(-))				
климатик районнар өчен				
- I и II	"-	1,5	с.-т.	2
- III	"-	1,2		2
Хлоридлар (Cl(-))	"-	350	орг.	4

Хром (Cr(6+))	-"	0,05	с.-т.	3
Цианидлар (CN ⁿ)	-"	0,035	-"	2
Цинк (Zn(2+))	-"	5,0	орг.	3
Органик матдэлэр				
гамма-ГХЦГ (линдан)	-"	0,002***	с.-т.	1
ДДТ (изомерлар суммасы)	-"	0,002***	-"	2
2,4-Д	-"	0,03***	-"	2

Искэрмэлэр:

* Норматив билгелэнгэн матдәнең зарарлылыгын чикләү билгесе: "с.-т."
" - санитар-токсикологик, "орг" - органолептик.

** Жэялэрдә күрсәтелгән зурлык, торақ пункттагы санитар-эпидемиологик хэлне бэяләү һәм су эзерләүнең кулланыла торган технологиясе нигезендә, су белән тээмин итүнең конкрет системасы өчен тиешле территория буенча дәүләт баш санитария табибы карары нигезендә билгеләнергә мөмкин.

*** Нормативлар су белән тээмин итү системасында эшкәртү барышында суга керә торган һәм хасил була торган зарарлы химик матдэлэр микъдары буенча ВОЗ тэкъдимнәре нигезендә кабул ителде (5 таблица);

5 Таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар (рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләр (ПДК), кимендә)	Зарарлылык күрсәткече	Куркынчылык классы
Хлор*				
- калдык ирекле	мг/л	0,3-0,5 аралыгында	орг.	3
- калдык бэйлэнгән	-"	0,8-1,2 аралыгында	-"	3
Хлороформ (суны хлорлаганда)	-"	0,2**	с.-т.	2
Калдык Озон***	-"	0,3	орг.	
Формальдегид (суны озонлаштырганда)	-"	0,05	с.-т.	2
Полиакриламид	-"	2,0	-"	2
Активлаштырылган кремний кислотасы (по Si)	-"	10	-"	2
Полифосфатлар (по PO ₄ (3-))	-"	3,5	орг.	3
Алюминий һәм тимерле коагулянтларның калдык микъдарлары	-"	2 нче таблицаның "Алюминий", "Тимер" күрсәткечләрен карагыз		

Искэрмэлэр:

* Суны ирекле хлор белән зарарсызландырганда аның су белән контакт вакыты кимендә 30 минут, хлор белән бэйлэнгән вакыт кимендә 60 минут

булырга тиеш.

Калдык хлорның күләмен тикшереп торуга бүлү челтәренә су керткәнче башкарыла.

Суда бер үк вакытта ирекле һәм бәйләнгән хлор булганда аларның гомуми концентрациясе 1,2 мг / л дан артмаска тиеш.

Аерым очрақларда, дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге белән килештереп, эчә торган суда хлорның югары концентрациясенә юл куелырга мөмкин.

** Норматив ВОЗ тәкъдимнәре нигезендә кабул ителде.

*** Калдык озонның күләмен контрольдә тоту контакт вакыты кимендә 12 минут тәмин ителгәндә катнаштыру камерасыннан соң башкарыла.

Микробиологик һәм паразитологик күрсәткечләргә эчә торган су пробаларын алу ешлык белән башкарыла:

а) «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарда, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар - эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» су алу урыннарында СанПиН 2.1.3684-21 6 номерлы таблица буенча. Эчә торган су сыйфатының микробиологик күрсәткечләрен тикшергәндә һәр пробада термолерант колиформ бактерияләрен, гомуми микроб санын һәм колифагларны билгеләү үткәрелә.

б) аны бүлү челтәренә керткәнче 7 нче таблица нигезендә;

в) бүлү суүткәргеч челтәрендә СанПиН 2.1.3684-21 нигезендә «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарда, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр». Эчә торган су пробасында термолерант колиформ бактерияләр һәм (яисә) гомуми колиформ бактерияләр һәм (яисә) колифаглар табылганда, аларны экстрен тәртиптә кабат алынган су пробаларында билгеләү үткәрелә. Мондый очрақларда пычрануның сәбәпләрен ачыклау өчен бер үк вакытта хлоридларны, аммоний азотын, нитратларны һәм нитритларны билгеләү үткәрелә.

Кабат алынган су пробаларында 100 мл да 2 гомуми колиформалы бактерияләр һәм термолерант колиформалы бактерияләр һәм колифаглар табылганда, эчәк группасының патоген бактерияләрен һәм энтеровирусларны билгеләү өчен пробалар тикшерелә.

Суны эчәк төркемендәге патоген бактерияләр һәм энтеровируслар булу-булмавына тикшерү шулай ук эпидемиологик күрсәткечләр буенча Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә территорияль бүлеге карары буенча Биектау, Арча, Өтнә һәм Балтач районнарында үткәрелә.

- суның уңайлы органолептик үзлекләре аның 6 нче таблицада күрсәтелгән нормативларга туры килүе белән билгеләнә.

6 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар, кимендә
Ис	Баллар	2
Тәм	Баллар	2
Төсө	Градуслар	20 (35)*
Болганчыклык	ФББ (формазин буенча болганчыклык берәмлекләре) яки каолин буенча мг/л	2,6 (3,5)* 1,5 (2)*

Искәrmә:

Жәяләрдә күрсәтелгән зурлык, торак пункттагы санитар-эпидемиологик хәлне бәяләү һәм су эзерләүнең кулланыла торган технологиясе нигезендә, су белән тәмин итүнең конкрет системасы өчен тиешле территория буенча дәүләт баш санитария табибы карары нигезендә билгеләнергә мөмкин.

Эчә торган суның радиация куркынычсызлыгы аның 7 нче таблицادا күрсәтелгән күрсәткечләр буенча радиация куркынычсызлыгы нормаларына туры килүе белән билгеләнә. Билгеләү ешлыгы елга 1 тапкыр.

7 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Радиация куркынычсызлыгы күрсәткечләре
Суммар күрсәткечләр(1)		
Чагыштырма суммар альфа-активлык	Бк/кг	0,2
Чагыштырма суммар бета-активлык	Бк/кг	1,0
Радионуклидлар (2)		
Радон ((222)Rn)(3)	Бк/кг	60
Радионуклидлар сигмасы(3)	берәмлекләр	$\leq 1,0$

Искәрмәләр:

Күрсәткечләр арткан очракта, судагы радионуклидлар микъдарына анализ ясала.

Суда билгеләнә торган радионуклидлар исемлеге санитария законнары нигезендә билгеләнә. Жир асты су чыганакалары өчен радонны билгеләү мәжбүри.

Суда бергәләп берничә Радионуклид булганда, суда 1 нче радионуклидның чагыштырма активлыгы булу шарты үтәлергә тиеш;

"Радиация куркынычсызлыгы нормалары (НРБ-99/2009)" СанПиНга 2.6.1.2523- 09*** 2а кушымтасы нигезендә тиешле булышлык дәрәжәсе. Шартлар үтәлмәгәндә суны бәяләү санитария законнары нигезендә үткәрелә.

Лаборатор тикшеренүләр (микробиологик, химик)өчен алына торган су алу урыннарында су пробаларын алу күләме һәм ешлыгы.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлеге территориясендә:

Түбәндәге адреслар буенча урнашкан **5 скважина** яисә су жыю манаралары:

Татарстан Республикасы, Арча районы, Үрнәк авылы

Татарстан Республикасы, Арча районы, Казанбаш авылы

Татарстан Республикасы, Арча районы, Апайкина Гар авылы

5 су белән тәмин итү челтәре

Татарстан Республикасы, Арча районы, Үрнәк авылы

Татарстан Республикасы, Арча районы, Казанбаш авылы

Татарстан Республикасы, Арча районы, Апайкина Гар авылы

Эчэ торган суны хлорлау графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Башня, тарату челтэре			+	+								

Микробиологик күрсэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар- 6			+			+		+		+		
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+			+		+		+		

Органолептик күрсэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-6			+			+		+		+		
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+			+		+		+		

Радиологик күрсэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-6			+									
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+									

Эчэ торган су пробаларын химик (тулы) күрсэткечлэр буенча алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
--	---------------	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-б			+									
2	Тарату челтәре - (в\колонкалар)			+									

Су басу вакытында эчә торган суның сыйфатын тикшерү графигы:

	март	апрель	
скважиналар	+	+	
в/колонкалар	+	+	

Тикшерелә торган су пробаларының саны һәм аларны алу ешлыгы, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территориаль бүлгәгә тәкъдимнәрен исәпкә алып, һәр су белән тәэмин итү системасы өчен индивидуаль билгеләнә.

Эш программасында су сыйфатын тикшереп торы нәтижеләренә ай саен анализ ясау каралырга һәм су белән тәэмин итү системасы администрациясенә, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территориаль бүлгәгә һәм жирле үзидарә органына контроль нәтижеләре буенча мәгълүмат тапшыру тәртибе билгеләнергә тиеш.

Эш программасы 1 елга раслана. Күрсәтелгән вакыт эчендә программага, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә территориаль бүлгәгә белән килештереп, Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарында үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертелергә мөмкин.

Эчә торган суның сыйфатын тәэмин итү.

Үзәкләштерелгән салкын су белән тәэмин итү системасын кулланып салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма, “Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү турында” 2020 елның 7 декабрдәгә 416-ФЗ номерлы Федераль законның 23 статьясында һәм 8 статьясының 7 өлешендә каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, абонентларга билгеләнгән таләпләргә туры килә торган эчәр су бирергә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә башкарма комитеты салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан Россия Федерациясе законнарының билгеләнгән таләпләренә туры килә торган эчәр су бирүне оештыру

өчен шартлар тудырырга тиеш.

Салкын су белән тээмин итү өчен суны үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системаларыннан файдаланып алу Россия Федерациясе законнары нигезендә эчәр су белән тээмин итү чыганаclarы буларак файдалануга рөхсәт ителгән чыганаclarдан башкарыла. Мондый чыганаclar булмаганда йә алардан файдалану икътисадый яктан нәтижәле булмаган очракта, су белән тээмин итү чыганаclarыннан су алу һәм салкын су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан абонентларга эчәр су бирү Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештереп башкарыла.

Абонентларга үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасын кулланып бирелә торган эчәргә яраклы су, әгәр суның сыйфат күрсәткечләре дәрәжәсе эчәргә яраклы суның сыйфат нормативларыннан артмаса, билгеләнгән таләпләргә туры килә дип санала.

Федераль дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчеләге яисә эчә торган су сыйфатын житештерү контроле нәтижәләре буенча календарь ел дәвамында су әзерләгәннән соң алынган эчә торган су пробаларының уртача күрсәткечләре эчә торган су сыйфаты нормативларына туры килмәгән очракта, Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе, чираттагы елның 1 февраленә кадәр бу хакта Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә башкарма комитетына һәм салкын су белән тээмин итүче оешмага хәбәр итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә башкарма комитеты 3.5 п. күрсәтелгән белдерүне алган очракта чираттагы елның 1 мартына кадәр эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чараларын исәпкә алу өләшендә инвестиция программасын эшләүгә яисә төзәтмә кертүгә техник биремгә үзгәрешләр кертергә тиеш. Күрсәтелгән чараларны гамәлгә ашыру эчәргә яраклы суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыра башлаганнан соң жиде елдан да артык булмаган вакыт эчендә тээмин итәргә тиеш.

Салкын су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешма 3.6 п. күрсәтелгән техник йөкләмәне алганнан соң өч ай эчендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү буенча чаралар планын эшләргә һәм аны чираттагы елның 1 июленә кадәр Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештерергә тиеш. Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планы инвестиция программасы составына кертелә.

Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын килештерү срогы һәм мондый килештерүдән баш тарту өчен нигезләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган инвестиция программаларын эшләү, килештерү, раслау һәм төзәтү тәртибендә билгеләнә.

Эчэ торган суның сыйфатын билгелэнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын гамәлгә ашыру срогына салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан бирелә торган эчэ торган суның сыйфаты мондый чаралар планында билгелэнгән чикләрдә билгелэнгән таләпләргә туры килмәве рөхсәт ителә, моңа эчэ торган суның аның иминлеген характерлый торган сыйфат күрсәткечләре керми. Эчэ торган суның сыйфатын билгелэнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын гамәлгә ашыру срогы дәвамында эчэ торган суның сыйфатын киметү рөхсәт ителми.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә башкарма комитеты елга кимендә бер тапкыр массакуләм мәгълүмат чараларында һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының "Интернет" челтәрендәгә рәсми сайтында жирлек, шәһәр округы территориясендә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларынан файдаланып абонентларга бирелә торган эчэ суның сыйфаты турында, эчэ суның сыйфатын билгелэнгән Россия Федерациясә законнары таләпләре һәм әлегә планнарны үтәү йомгалары турында.

Үзәкләштерелмәгән салкын су белән тәэмин итү системаларынан файдаланып, салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашырганда эчэргә яраклы суның сыйфаты билгелэнгән таләпләргә туры килүе мондый системаларны эксплуатацияләүче затлар тарафыннан тәэмин ителә.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Үрнәк авыл жирлегә территориясендә 2026-2030 елларга эчэ суның сыйфатын билгелэнгән таләпләргә туры китерү чаралары планы

Чараларның максаты булып поселок халкын, гражданның яшәү ихтияжларын канәгатьләндерү һәм сәламәтлеген саклау мәнфәгатьләрендә, норматив сыйфатлы эчэ су белән житәрлек күләмдә тәэмин итү тора.

№п/п	Планлаштырыла торган чаралар	Гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары	Чаралар үткәру өчен жаваплы
1	Су белән тәэмин итү объектларының торышын мониторинглау	квартал саен	Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты
2	Суның сыйфатын лаборатор тикшереп тору (лаборатор тикшеренүләр һәм сынаулар үткәру өчен су пробалары үрнәкләрен алу)	квартал саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
3	Авыруларны профилактикалау һәм инфекцияләр таралу максатларында куллану алдыннан суны кайнату кирәклегә турында халыкка хәбәр итү	Ел дәвамында кирәк булган саен	Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты
4	Хлорлау юлы белән суны зарарсыздандыру. Лаборатор тикшеренүләр нәтижеләре буенча.	Ел дәвамында кирәк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ

5	Суүткэргеч чэлтэрлэрен ремонтлау	Ел дэвамьнда кирэк булган саен	Муниципаль берэмлек администрациясе “АМР Водоканалы” ЖЧЖ
6	Су жыю манараларын киртэләү	Ел дэвамьнда кирэк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
7	Су алу скважиналары	Ел дэвамьнда кирэк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
8	Массакуләм мәгълүмат чараларында һәм муниципаль берэмлекнең «Интернет» чэлтэрэндөгә рәсми сайтында эчэргә яраклы суның сыйфаты турында белешмэләр урнаштыру.	Елга 1 тапкыр	Муниципаль берэмлекнең башкарма комитеты